

Praktisch boek van Anneke Smits en Tom Braams

Dyslectische kinderen leren lezen

Het boek is nog maar sinds januari uit en nu al aan zijn tweede druk toe. Hoe komt het toch dat 'Dyslectische kinderen leren lezen' zo gewild is? "Omdat het boek heel praktisch is", denkt hoofdauteur Anneke Smits. "De Protocollen Dyslexie vormen een goede leidraad, met dit boek krijg je handvatten aangereikt om echt iets te dóen met kinderen met leesproblemen." Die handvatten zijn overigens onderbouwd vanuit de literatuur, 'evidence based' dus.

Leesplezier

Laten we maar meteen met de deur in huis vallen. Wat is nu eigenlijk de centrale boodschap van het boek? "Motivatie en leesplezier", antwoordt Anneke Smits. "Als een kind een ernstig leesprobleem heeft, moet dat niet ontaarden in saaie oefeningen. Kinderen worden vaak gedwongen om tot vervelens toe woordrijtjes herhalen. Lezen wordt dan taai en saai en het kind krijgt er hoe langer hoe minder zin in. Al helemaal als het geconfronteerd wordt met oninteressante boekjes met onnatuurlijk taalgebruik. Met

toren die de leerkracht in groep 3 zou moeten opmerken. Moeite hebben om nieuwe letters te leren bijvoorbeeld, geleerde letters 'ontleren' en niet van links naar rechts kunnen decoderen.

"Overigens is het door elkaar halen van de d en de b absoluut geen indicatie voor dyslexie. Het is een heel normaal ontwikkelingsverschijnsel."

Behandelen

"Interventie bij leesproblemen moet altijd hoogfrequent zijn", betoogt Smits. "Een of twee keer per week interveniëren helpt

werkvormen aangeboden, maar ook groepsgewijze en klassikale. Dat bespaart tijd en geld.

Professionaliseren

"Het is natuurlijk gemakkelijk om het kind de 'schuld' te geven voor zijn eigen leesprobleem", vindt Smits. "Maar landelijk onderzoek wijst uit, dat leerresultaten in hoge mate samenhangen met de kwaliteit van de leerkracht." Als we spreken over de kwaliteit van de leraar, dan spelen er heel veel pedagogische en didactische factoren mee. Smits pleit ervoor dat we anders gaan kijken naar het soort leerkracht dat we voor groep 3 zetten. "Dat is zo'n cruciaal jaar... Er zou een heel 'talig' mens voor de klas moeten staan. Iemand die een diep begrip heeft van het leesproces."

'Kinderen kunnen teksten aan die eigenlijk veel te moeilijk zijn'

RALFI hebben we ontdekt dat kinderen teksten aankunnen die eigenlijk veel te moeilijk zijn. Als ze maar aansluiten bij hun belevingswereld en als je maar op een bepaalde manier opbouwt. Ik heb bijvoorbeeld met een kind op het niveau van Avi-5/6 Harry Potter gelezen!"

Signaleren

'Dyslectische kinderen leren lezen' gaat niet alleen over dyslexie, maar over alle leesproblemen. "We maken geen verschil omdat het belangrijk is om direct in te grijpen als je leesproblemen constateert", aldus Anneke Smits. "Dyslexie wordt pas in groep 4 vastgesteld terwijl leesproblemen al in de herfst van groep 3 duidelijk zijn. Het is belangrijk dat je dan direct ingrijpt." Smits noemt een aantal indica-

niet! Het is van belang de kinderen hoogfrequent hulp aan te bieden in settingen met kleine groepen. En dat hoeft helemaal niet duur te zijn. Je moet alleen je organisatievorm een beetje aanpassen. Je kunt bijvoorbeeld parallel roosteren, zodat je de moeilijke lezers van verschillende groepen tegelijk kunt begeleiden. Of tutoring instellen, waarbij leerlingen elkaar

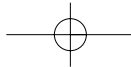
Tijd inruimen

"Het blijkt dat kinderen die vrij goed uit groep 3 komen, dus minimaal AVI-2 halen, veel te vaak stagneren in groep 4", aldus Smits. "Ik heb het vermoeden dat er in groep 4 te weinig tijd voor lezen wordt ingeroosterd. Juist in groep 4 is het belangrijk dat er dagelijks fors tijd wordt inge-

'Trouw in je handelen als leerkracht is essentieel'

helpen." Daarmee hebben we wellicht nog een verkoopargument voor het boek ontdekt. Er worden niet alleen individuele

ruimd voor het oefenen van lezen, stillen, het lezen met een duo-partner enzovoorts. Trouw in je handelen als leerkracht

is essentieel! Dat hebben we geleerd in projecten als LISBO en RALFI. Dagelijks, drie kwartier, zonder een keertje overslaan.”

Nooit opgeven

Het is bekend dat eenmaal ontstane leerproblemen oplossen enorm moeilijk is. “Scholen denken vaak dat je een kind dat ouder is dan 9 jaar niet meer van ernstige

leesproblemen af kunt helpen. Maar dat is helemaal niet waar! Het gaat dan allemaal wel trager, maar zo’n kind is niet verloren. Dat hebben we met LISBO ondervonden.”

Volhouden!

Als we Smits vragen naar haar belangrijkste tip aan scholen, antwoordt ze: “Lezen roosteren én uitvoeren! Lezen moet je

vaak doen en vooral volhouden. Er wordt wel gedacht dat je leesproblemen oplost door zes weken lang en twee keer per week extra hulp te bieden. Dat is absoluut niet waar! Het is een kwestie van de lange adem en een hoge frequentie. Daar moet je je onderwijs op een praktische manier voor organiseren.” Hoe je dat kunt doen? Dat staat beschreven in ‘Dyslectische kinderen leren lezen’.

Dyslectische kinderen leren lezen. Individuele, groepsgewijze en klassikale werkvormen voor de behandeling van leesproblemen. Anneke Smits en Tom Braams - uitgeverij Boom, Amsterdam - ISBN 9053528067.

Het Protocol

Leesproblemen en Dyslexie (H. Wentink en L. Verhoeven, 2001) is een hulpmiddel om kinderen met (dreigende) leesproblemen te signaleren en te begeleiden. In ‘Dyslectische kinderen leren lezen’ worden in aansluiting op het Protocol een groot aantal

concrete werkvormen voor het lezen besproken. Zowel voor individuele begeleiding als voor het werken in kleine groepjes en voor klassikaal lezen. Bij alle werkvormen is er uitgebreid aandacht voor de voorbereiding en worden er beschikbare hulpmiddelen, software en geschikte boekjes genoemd. Ook gaat het boek in op het volgen van de vorderingen en de didactische opbouw van de lessen.

‘Dyslectische kinderen leren lezen’ is in twee delen opgesplitst. Het eerste deel van het boek behandelt de voorwaarden voor goed leesonderwijs. Het tweede deel gaat over begeleiding en interventie (de leesprogramma’s Connect en RALFI). Het boek is geschreven voor leerkrachten in de onder- en middenbouw van het basisonderwijs, voor interne begeleiders en remedial teachers en voor hen die zich met de behandeling van dyslectische kinderen bezighouden. Allerlei hulpmiddelen zoals overzichten en formulieren zijn in het boek te vinden en ook op www.dyslectischekinderen.nl.

